

SAMSUN İL MERKEZİNDE GÖREV YAPAN TRAFİK POLİSLERİNİN İLK YARDIM EĞİTİMİ ÖNCESİ VE SONRASI BİLGİ DÜZEYLERİ

THE KNOWLEDGE OF LEVELS OF TRAFFIC POLICEMEN BEFORE AND THE FIRST AID TRAINING PROGRAMME

Dr. Levent ALTINTOP Dr. Cihad DÜNDAR Dr. Hakan GÜVEN
Dr. Zahide DOĞANAY Dr. Murat TOPBAŞ

ÖZET: Trafik polisleri kaza yerine en kısa sürede ulaşan kişiler oldukları için, kazazedelere yapacakları bilinçli ilk yardım ile ölüm ve sakatlık durumlarını azaltabileceklerdir. Bu çalışmada Samsun İl Emniyet Müdürlüğünde, görev yapan trafik polislerinden "Trafik ve İlk Yardım Kursuna" katılan 275'inin eğitim öncesi ve sonrası bilgi düzeyleri, 35 soruluk anket formu ile değerlendirilmiştir. Çalışmada polislerin %59.3'ü, daha önce ilk yardım ile ilgili bir eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Polislerin eğitim öncesi %19,4'ü eğitim sonrası %76,0'sı kendilerini ilkyardım konusunda yeterli görmüşlerdir. Eğitim öncesi ilk yardım konusundaki bilgi düzeyleri puan ortalaması 36.2 + 12.1 iken eğitim sonrası 61.7 + 11.0 puan olmuştur. (P < 0.001). Bu sonuçlarla trafik polislerine yapılacak hizmet içi eğitimlerin önemi ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Polis, ilk yardım, bilgi düzeyi.

SUMMARY: Death and physical disability of the victims in an accident can be decreased by the proper first aid given by the police because they are the first to arrive at the scene. The study group consisted of 275 policemen working in Samsun Police Headquarter. A test consisting of 35 questions was applied to the study group before and after the training programme. While 19.4 % of the policemen felt themselves sufficiently qualified to give first aid before the training programme, 76.0 % felt themselves sufficiently qualified after the programme. Mean pre and post training test scores were 36.2 + 12.1 and 61.7 + 11.0 points, respectively (p < 0.001). These results suggest that in-service first aid training of the policemen is very important.

Key words: Policemen, first aid, knowledges.

Acil tıp hizmetleri, akut hastalık ve yaralanmalarda, ölümler ve kalıcı sakatlıkları önlemede hızlı karar verilmesini ve bu konuda yapılması gereken girişimleri kapsar. İlk yardım; herhangi bir kazada ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda gerekli acil bakım ulaşına dek, anında ve olay yerinde, çevre olanaklarından yararlanılarak kişinin durumunun daha kötüye gitmesini önlemek ve yaşamın kurtarılması için yapılan işlemlerdir. (1,2).

Kaza ve hastalık anında müdahale edecek ilk kişi, itfaiye memuru, polis, antrenör, grup lideri, ambulans ekibi veya benzeri kişiler olabilir. İdeal olanı bunların temel yaşam desteğini sağlayıcı, yani alete gerek olmadan hastalık ve yaralanmayı değerlendirip, kardiyopulmoner resusitasyonu yaparak beyine kan gitmesini sağlayacak ve

kanamayı - kontrol edecek ilk yardım girişimlerini yapma eğitimi almış ve uygulama yetisine sahip kişiler olmalarıdır (3,4). Acil tıbbi girişim gerektiren hastalanma veya yaralanma durumlarında yapılacak olan bilinçli ve kaliteli ilk yardımın, bir tedavi kurumunda yapılacak tedavinin başarısını arttıracacağı gibi, ölümleri de %20 azaltacağı bildirilmektedir (5). Çoğu kez vücuda zarar veren, yaşamı tehlikeye iten bir durum söz konusu olduğunda sağlık eğitimi almış, ilk yardım bilgisine sahip insanları bulabilmek mümkün olmamaktadır. Oysa ilk yardım; toplumun bütün bireylerinin, sağlık eğitimi alsın, alması her koşulda yapması gereken bir uygulamalar bütünüdür (6).

Ülkemizde özellikle bayramlar gibi uzun tatillerin olduğu günlerde daha fazla olmak üzere çeşitli sayıda trafik kazası olmaktadır. 1996 yılında 346228 trafik kazası olmuş, 111059 kişi yaralanmış ve 5347 kişi ölmüştür (7). Kaza yerine en kısa zamanda ulaşan trafik polislerinin, sağlık ekipleri gelinceye kadar kazazedelere yapılacak ilk yardım konusunda çok iyi bilgilere ve uygulama becerilerine sahip olmaları gerekmektedir.

Bu çalışmada Samsun İl Emniyet Müdürlüğünde görev yapan trafik polislerinin ilk yardım konusundaki bilgileri değerlendirilmiş ve bir eğitim programına alınarak bilgi düzeylerindeki değişimler incelenmiştir.

MATERYAL-METOD

Müdahale tipindeki bu çalışma, Kasım 1998- Ocak 1999 tarihleri arasında Samsun İl Emniyet Müdürlüğünde görev yapan 316 trafik polisinden Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil ve İlk Yardım ABD tarafından verilen "Trafik ve İlk Yardım Kursuna" katılan 275 trafik polisinde yapılmıştır. Bu kursta trafik polislerine, 30 kişilik gruplar halinde üç gün süreyle ilk yardım konularında eğitim verilmiştir. Çalışmada trafik polislerine eğitim öncesi ve sonrası ilk yardımın amacı, normal dolaşım ve solunum ile ilgili bilgiler, kanama, suni solunum, kalp masajı, zehirlenme, yanık, hasta taşınması ve bilinci kapalı hastaya yaklaşım gibi konuları içeren 35 soruluk anket formu uygulanmıştır. Değerlendirmede doğru yanıtlanan soru sayısı, 35 doğru yanıtı göre yüzde puanı alınarak hesaplanmıştır.

Veriler Epi Info versiyon 6,02 bilgisayar paket programı ile değerlendirilmiş, istatistiksel analiz olarak paired-t testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan polislerin 262(%95,3)'si erkek, 13(%4,7)'si kadındır. Erkeklerin yaş ortalaması 37.8 ± 4.9 yıl,

kadınların 25.7 ± 2.8 yıldır.

Çalışmadaki polislerin 163(%59,3)'ü daha önce ilk yardım konusunda bir eğitim aldıklarını, eğitim alan polislerin 13(%8,0)'ü bu eğitimi ortaöğretimleri sırasında, 123(%75,5)'i polis okulundaki eğitimleri sırasında, 15(%9,2)'i ilk yardım konulu kitaplardan, 9(%5,5)'u doktordan, 3(%1,8)'ü basından aldıklarını belirtmişlerdir.

Eğitim öncesi polislerin 54(%19,6)'ü eğitim sonrası 209(%76,0)'u ilk yardım konusunda kendilerini yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir.

Polislerin eğitim öncesinde 209(%76,0)'u eğitim sonrasında 235(%85,5)'i ilk yardımın amacını hastanın o anki durumunun daha kötüye gitmesini önlemek olduğu şeklinde doğru olarak yanıtlamıştır.

İlk yardımda kazazedenin taşınması ile ilgili soruda "önemli olan hastanın taşınması değil, bir an önce hastaneye yetiştirilmesi" şeklindeki şıkkın yanlış olduğunu bilen kursiyer sayısı eğitim öncesi 217(%93,8) olmuştur.

Kalp ve solunum sistemine ait soruları doğru yanıtlayan polislerin dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Çeşitli şekillerde karşılaşılabilecekleri yaralanma olayları ile kanamalı hastaya yaklaşımla ilgili sorulara eğitim öncesi ve sonrası verdikleri yanıtlar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Bilinci kapalı hastaya ağızdan herhangi bir yiyecek ve içecek maddesi verilmesi sakıncalı bir davranış olduğunu polislerin bilinci kapalı hastaya su içirmesinin yanlış olduğunu, epilepsi (sara) nöbeti geçiren birine yapılacak ilk yardımda üzerinin idrar ve dışkı ile kirlenmesinin ilk

Tablo 1- Polislerin Kalp ve Solunum Sistemine Ait Soruları Doğru Yanıtlayan Polislerin Eğitim Öncesi ve Sonrası Dağılımı

Soru	Eğitim Öncesi		Eğitim Sonrası	
	Sayı	%	Sayı	%
* Normal yetişkinin nabız sayısı	171	62.2	255	92.7
* Normal yetişkinin solunum sayısı	52	18.9	226	82.2
* Omurga kırığının kalp ve solunum Masajına engel olmadığı	31	11.3	62	22.5
* KSM* etkinliğini kontrolün nasıl Yapılacağını	102	37.1	183	66.5
* KSM yumuşak zeminde yapılmadığını	115	41.8	248	90.2
* Solunum varlığını anlama	167	60.7	218	79.3
* Solunumun kontrolünde kandaki Karbonmonoksit düzeyinin önemli Olmadığını	33	12.0	52	18.9
* Her şuuru kapalı hastaya KSM gerekmediği	86	31.3	127	46.2
* Kalbin çalışmaya başlamasının, solunumun Başladığının göstergesi olmadığı	36	13.1	103	37.5
* Hasta renginin soluk olmasının solunum Varlığını belirlemede kullanılmayacağını	167	60.7	218	79.3
* Tek kişi ile yapılan KSM oranının 15 kalp Masajı / 2 solunum masajı olduğunu	19	6.9	147	53.5
* Suni solunumun dakikada yapılması Gereken sayısı (8-12 dak)	85	30.9	114	41.5

Tablo:2- Polislerin Yaralı ve Kanamalı Hastalara Yaklaşımına İlgili Sorulara Eğitim Öncesi ve Sonrası Verdikleri Doğru Yanıtların Dağılımı

Doğru Yanıtlar	Eğitim Öncesi		Eğitim Sonrası	
	Sayı	%	Sayı	%
* Turnike olarak bakır tel, kablo kullanılmaz	161	58.5	266	96.7
* Karın bölgesine batan demir çıkarılmaz	214	77.8	218	79.3
* Ateşli silah yaralanmasında kanama giriş deliğinden daha fazla (yanlış)	113	41.1	134	48.7
* Burun kanamasında burun içine Sodyumbikarbonat emdirilmiş pamuk konmaz.	26	9.5	25	9.1
* Dış kanamayı durdurmak için kanayan yerin üzerine bası yapmak en etkin yöntemdir.	64	23.3	173	62.9
* Diz altındaki yaralanmada turnike diz ile kasık arasına konur.	101	36.7	22.9	83.3
* Pansuman malzemesinin ıslak tutulacağı yaralanma karın yaralanmasıdır	19	6.9	89	32.4
* Kopan parmak buz torbası içinde hastayla birlikte hastaneye götürülür.	142	51.6	214	77.8
* İç kanamada kan basıncı normal veya Yükselmiştir (yanlış)	50	18.2	79	28.7

yardıma engel olmadığını, yanık durumlarında ilk önce yanan kısmın soğuk su içerisine sokularak bekletilmesi gerektiğini, şofbenden zehirlenen birinin hareket ettirilmeden ambulans beklenmesinin yanlış olduğunu, gazyağı içen birinin kesinlikle kusturulmaması gerektiğini, kas ve kemik travmasına maruz kalan birine yapılacak ilk yardımda travmanın üst kısmındaki nabız kontrol etmenin önemli olmadığını, yılan sokmuş birine rahatlatmak için ilaç verilmesinin hatalı olduğunu, kimyasal madde ile oluşan göz yanığında su ile en az beş dakika gözün yıkanması gerektiğini, denizde boğulan birine yapılacak ilk yardımda vücut ısısı 33°C altına düşünce kalp-solunum mesajının etkisiz olacağını yanlış olduğunu, donma tehlikesi içinde olan birinin derisindeki içi su dolu kabarcıkların patlatılarak temizlenmesinin yanlış olduğunu, en doğru ateş ölçme yolunun rektal yol olduğunu, kafa travmalarında büyük tansiyonun yüksek küçük tansiyonun normal veya düşük olacağını öğrendikleri görülmüştür.

Polislerin eğitim öncesi anketten aldıkları puan ortalaması 36.2 ± 12.1 iken, eğitim sonrası 61.7 ± 11.0 olmuştur. Eğitim öncesi ve sonrası aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p < 0.001$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Eğitim öncesi polislerin 54(%19.6)'ü eğitim sonrası 209(%76.0)'u ilk yardım konusunda kendilerini yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir. İlk yardım konusunda polislerin yeterli bilgi seviyesine sahip olması özellikle trafik kazalarının çok olduğu ülkemizde önemlidir. Eğitim öncesi polislerin büyük çoğunluğunun kendini ilk yardım

konusunda yetersiz görmesi ve yapılan eğitimle bu oranın ters dönmesi polisler gibi her an ilk yardım gerektiren durumlarla karşı karşıya kalma olasılığı yüksek meslek grupları için düzenli ve sürekli hizmet içi eğitimin yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Durmuş ve ark. (8) yaptıkları bir çalışmada, polislerin %88.1'inin kendilerini ilk yardım konusunda yetersiz gördüklerini saptamıştır. Yine Şimşek ve ark. (9) eczacılarda yaptıkları bir çalışmada; %88.4'ünün ilk yardım konusunda bir eğitim aldıklarını ifade etmelerine karşılık, ancak %16.8'i kendilerini ilk yardım açısından yeterli görmüşlerdir.

Yeniden canlandırma sırasında yapılacak işlemler kadar, normal vücut fonksiyonlarının bilinmesi (normal bir yetişkinin nabız sayısı 60-90 dak. Solunum sayısı 12-20 dakika (10) çok önemlidir. Bu konuda polislerin kalp ve solunum sistemine ait sorulara verdikleri doğru yanıtları eğitim öncesinde düşük, eğitim sonrasında yüksek olduğu saptanmıştır. Ünal ve ark. (1) yaptıkları bir çalışmada sağlık ocağı personelinin %91.6'sının bir yetişkinin normal nabız sayısını, %82.7'sinin de solunum sayısını doğru olarak bildiği bulunmuştur.

Hastaya olay yerinde yapılacak ilk yardım kadar, hastanın taşınması da önemlidir. Çalışmada hasta taşınması ile ilgili soruyu polislerin 217(%77.8)'si eğitim öncesinde 258(%93.8)'i eğitim sonrasında doğru yanıtlamıştır. İzmir'de şoförlerde yapılan bir çalışmada %73'ünün kazazedinin taşınmasına ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır. (11) Bilinmelidir ki, ilk yardımı yapan kişinin yeterli girişim yapması kadar, gereksiz ve yanlış girişimlerde bulunmaması da önemlidir. Acil Tıp kurallarından biride "Hastaya faydan olmasa bile zarar

verme" dir. Ülkemizde hasta ve yaralı taşınması ile ilgili sorunlar yapılacak eğitimle azaltılabilir.

Çalışmada çeşitli ilk yardım konularında sorulan sorularda polislerin eğitim öncesi bilgilerinin yetersiz olduğu ve yapılan üç günlük eğitimle bu bilgi düzeyinin önemli derecede arttığı görülmüştür. Bunun ölçüsü olarak polislerin eğitim öncesi anketten aldıkları puan ortalaması 36.2 ± 12.1 puan iken, eğitim sonrası 61.7 ± 11.0 puan olmuştur.

İlk yardım toplumun her bireyini ilgilendiren bir konudur. Polisler meslekleri nedeniyle her an, ilk yardıma gereksinim duyan kimselerle karşılaşabilirler. Bu nedenle polislerin normal vücut fonksiyonlarını ve ilk yardım kurallarını çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Bunun için, polis okullarında normal vücut fonksiyonlarının anlatıldığı dersler ve ilk yardım derslerine önem verilmeli, pratik uygulamalar yaptırılmalıdır. Görevdeki polisler için, hizmet içi eğitimleri sürekli ve etkin şekilde yürütülmelidir. Ayrıca ilk yardım konusunda yapılacak toplum eğitimlerinde yazılı ve görsel basının desteği de sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Ünal H, Ellidokuz H. Sağlık ocağı çalışanlarının ilk yardım ve yeniden canlandırma konusundaki bilgi düzeyi. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*; 6:6, 193, Haziran 1997.
2. Güler Ç, Bilir N. Temel İlk Yardım (D Düzeyi) Ankara 1994; 31-43.
3. Rosenthal ER, Worsing RA. Temel destek tedavisi. Hasta ve Yaralıların Acil akımı ve Nakledilmesi. Editor: Heckman JD. *Mısırlı Matbaası*, 1991; 2-11.
4. Luja GP, Swor R. Prehospital care 1. In Tintinalli JE, Ruiz E, Krome RL(eds): *Emergency Medicine A Comprehensive Study Guide. Fourth edition, McGraw-Hill, 1996. P1-4.*
5. Salman M, Özşahin A. İstanbul Sağlık II Müdürlüğü (112) acil yardım ve kurtarma hizmetlerinin değerlendirilmesi. II.Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Kongresi Bildiri özet kitabı 30 Eylül-4 Ekim 1997;238.
6. Güler Ç Bilir N. Herkes için İlk Yardım. Ankara, 1994; 5-15.
7. Göksoy E. Acil bakım ve hekimlik hizmetlerine toplu bakış. *Acil Hekimlik*. Editör: Prof. Dr. Ertuğrul Göksoy. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Komisyonu Yayın no:3. İstanbul, 1997; 16.
8. Durmuş S, Günay O, Öztürk Y. Polislerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeyleri. *Halk Sağlığı Günleri özet kitabı*. Samsun, 3-7 Eylül 1995; S36.
9. Simşek I, Güler Ç, Oral SN. Eczacıların ilk yardım bilgileri üzerine bir araştırma. *Hacettepe Toplum Hekimliği Bülteni*, 13:3,11, Temmuz 1992.
10. Rosenthal ER, Worsing RA. Temel destek tedavisi.Hasta ve Yaralıların Acil akımı ve Nakledilmesi. Editö:Heckman JD. *Mısırlı Matbaası*, 1991; 72-86.
11. Dramalı A, Demir F, Konakçı G. Halen şöför olarak çalışan sürücülerin, kazazedenin taşınmasındaki genel kurallara ilişkin bilgi düzeylerinin saptanması. II.Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Kongresi Bildiri özet kitabı 30 Eylül- 4 Ekim 1997; 270.